

Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari

ppmedu.jspi.uz

Journal of pedagogy
and psychology in
modern education

Журнал педагогики
и психологии в
современном
образовании

№5
2022

ZAMONAVIY O'QITISH USULLARINING XUSUSIYATLARI

Berdiyorova Shoirra-JDPI o'qituvchi

Mamatova Maktuba - Jizzax, 31-maktab o'qituvchisi

Annotasiya: Ushbu maqolada zamonaviy o'qituvchi, zamonaviy dars usullari haqida tushunchalar berilgan. Shu bilan birga eng dolzarb texnologiyalar, ularning turlari hamda ushbu texnologiyalarni qo'llashning ahamiyatli tomonlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: dars, usul, texnologiya, o'quv jarayoni, ta'lim, o'qitish, innovatsion usullar, kommunikatsiya, muammoli ta'lim, o'yin texnologiyalari.

O'zbekiston Respublikasi o'z mustaqilligini jahon miqyosida yil sayin barqarorlashtirib borar ekan, uning istiqboli bugungi avlodni tarbiyalaydigan o'qituvchilarga, kadrlarga bog'liqdir. Kadrlar tayyorlash masalasiga yurtboshimizning katta e'tibor berayotganlarini, ularning quyidagi fikrlaridan bilib olishimiz mumkin. "Biz oldimizga qanday vazifa qo'ymaylik, qanday muammolarni yechish zarurati tug'ilmasin, gap oxir-oqibat bari-bir kadrlarga borib taqalaveradi. Mubolag'asiz aytish mumkinki, bizning kelajagimiz mamlakatimiz kelajagi o'rnimizga kim kelishiga yoki boshqacha qilib aytganda qanday kadrlar tayyorlashimizga bog'liq". Barcha qonun va qarorlar orasida "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi" alohida o'rin tutadi va unga milliy g'oyaning bir qismi sifatida qaraladi.

Maktabda o'qitishning innovatsion usullari o'quvchilarda kognitiv qiziqishni rivojlantirishga yordam beradi, o'rganilayotgan materialni tizimlashtirish va umumlashtirishga, muhokama qilish va bahslashishga o'rgatadi.

O'zlashtirilgan bilimlarni idrok etish va qayta ishlash orqali o'quvchilar ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmalariga hamda muloqot tajribasiga ega bo'ladilar.

Shubhasiz, innovatsion o'qitish usullari an'anaviy usullardan afzalliklarga ega, chunki ular bolaning rivojlanishiga hissa qo'shadi, uni bilish va qaror qabul qilishda mustaqillikka o'rgatadi.

Shunday qilib, o'qitish usullari evolyutsiyasidan quyidagilarni aniqlash mumkin:

1. Hech qanday yagona usul kerakli natijalarni to'liq ta'minlay olmaydi.
2. Avvalgisidan kelib chiqadi; yaxshi natijalarga faqat turli usullar bilan erishish mumkin.
3. Eng katta samaraga ko'p yo'nalishli emas, balki bir-birini to'ldiradigan o'qitish usullari yordamida erishish mumkin.

Hozirgi vaqtda pedagogik texnologiya tushunchasi pedagogik leksikaga mustahkam kirdi. Texnologiya - bu har qanday biznesda, hunarmandchilikda, san'atda qo'llaniladigan texnikalar to'plami (tushuntirish lug'ati)

Eng dolzarb texnologiyalarga quyidagilar kiradi:

1. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
2. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi
3. Loyihalash texnologiyasi
4. Rivojlanayotgan ta'lim texnologiyasi
5. Salomatlikni tejaydigan texnologiyalar
6. Muammoli ta'lim texnologiyasi
7. O'yin texnologiyalari
8. Modulli texnologiya
9. Texnologiyani yaxshi bilish
10. Case - texnologiya
11. Integratsiyalashgan ta'lim texnologiyasi
12. Hamkorlik pedagogikasi.
13. Darajani farqlash texnologiyalari
14. Guruh texnologiyalari.
15. An'anaviy texnologiyalar (sinf-dars tizimi)

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) - o'quv jarayonining ko'lamini kengaytiradi, uning amaliy yo'nalishini oshiradi, o'quvchilarning mustaqil ishlashini faollashtirishga yordam beradi va bilim faolligini oshiradi. AKT doirasida 2 turdagi texnologiyalar ajratiladi:

Kompyuter dasturlarini qo'llash texnologiyasi - tilni barcha darajalarda o'qitish jarayonini samarali to'ldirish imkonini beradi. Multimedia dasturlari mustaqil ishlash uchun mo'ljallangan bo'lib, grammatik va leksik ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan.

Internet texnologiyalari axborot topish, xalqaro ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, ilmiy tadqiqotlar olib borish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Tanqidiy fikrlash texnologiyasi. Tanqidiy fikrlash deganda nima tushuniladi? Tanqidiy fikrlash - bu har qanday fikrga tanqidiy munosabatda bo'lishga, hech narsani isbotsiz qabul qilmaslikka, shu bilan birga yangi g'oyalar, usullarga ochiq bo'lishga yordam beradigan fikrlash turi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning asosiy metodologik usullari:

- "Klaster" qabul qilish
- stol
- Ta'limiy aqliy hujum
- Intellektual isitish
- "G'oyalar savati" ziyofati
- Test savollari usuli
- "Bilaman .. / bilmoqchiman ... / bilib oldim ..."
- Rol loyihasi
- Ha - yoq
- "To'xtab o'qish" texnikasi

Muammoli-dialogik ta'lim texnologiyasi. Bugungi kunda muammoli ta'lim deganda o'qituvchi rahbarligida muammoli vaziyatlarni yaratish va ularni hal qilish bo'yicha o'quvchilarning mustaqil faoliyatini o'z ichiga olgan o'quv

mashg'ulotlarini tashkil etish tushuniladi, buning natijasida ijodiy o'zlashtirish paydo bo'ladi.

Salomatlikni tejaydigan texnologiyalar. Zamonaviy tabiiy va ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat sharoitida bolalar salomatligi muammosi global xususiyat kasb etmoqda.

O'yin texnologiyasi. O'yin texnologiyalari pedagogik texnologiyalarning ajralmas qismi bo'lib, ta'limning o'ziga xos shakllaridan biri bo'lib, u nafaqat o'quvchilarning ijodiy-izlanish darajasidagi ishini, balki o'quv fanlarini o'rganishdagi kundalik qadamlarni ham qiziqarli qilish imkonini beradi.

O'yin texnologiyalari o'rganishning o'ziga xos shakllaridan biri bo'lib, o'quvchilarning nafaqat ijodiy ishini, balki asosiy materialni o'rganish bo'yicha kundalik qadamlarini ham qiziqarli va hayajonli qilish imkonini beradi. Agar biz ta'lim mazmunini o'yin qobig'iga joylashtirsak, biz pedagogikaning asosiy muammolaridan biri - o'quv faoliyatini rag'batlantirish muammosini hal qilishimiz mumkin bo'ladi.

Xulosa qiladigan bo'lsak, yuqorida berilgan texnologiyalar dars jarayonini faollashtiradi, o'quvchilar o'zlashtirishini yaxshilaydi hamda ta'limni sifatli bo'lishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Davletshin M.G. va boshqalar. "Yosh davrlar va va pedagogik psixologiya"— T.: TDPU. 2009.
2. Davletshin M.G. "Zamonaviy maktab o'qituvchisining psixologiyasi. Pedagogika va psixologiya" (ilmiy ommabop seriya). - T., Nizomiy nomidagi TDPU, 1999/1.
3. Podlasy I.P. Pedagogika: 100 savol-100 javob: darslik. Universitetlar uchun darslik: Vlados-press, 2004.
4. Selevko, G.K. Ta'lim texnologiyalari entsiklopediyasi: 2 jildda - T. 1. M.: Maktab texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti. 2006 yil. 150-228.

5. Majidov, J. (2021). SHAHSGA TIZIMLI ENDAШИШДА QADRIYATLARNING URNI. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании*, (3). Извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/4325>
6. Majidov, Jasur Baxtiyarovich (2022). SOTSIAL INTELLEKT VA UNING INSON HAYOTIDAGI O'RNI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (2), 608-613.
7. Эшонкулова, Х. (2022). IQTIDORLIK MUAMMOSINING PSIXOLOGIK TENDENCIYALARI. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании*, 2(7). Извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5762>
8. Majidov, J. (2021). ESHLARNING OILAVIY XAET XAQIDA GI TASA VVURLARI VA OILAVIY XAETDAN QONIQISH UYFUNLIGI MASALALARI. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании*, 1(1).
9. Жасур, М. (2022). GENDER USTANOVKALARI VA IJTIMOIYLAШUV ЖАРАЁНИНИНГ ЎЗИГА ХОСЛИГИ. *Involta Scientific Journal*, 1(6), 69-77.
10. Мажидов Жасур, & Хамдамов Хайдарбек. (2022). SHAHSGA СТРУКТУРАВИЙ ENDAШИШДА QADRIYATLARNING URNI. *Involta Scientific Journal*, 1(7), 138–148. Retrieved from <https://involta.uz/index.php/iv/article/view/255>
11. Internet manbalari:
<https://www.1urok.ru/categories/21/articles/11894> - Zamonaviy ta'lim texnologiyasi amalga oshirish vositasi sifatida
<https://urok.1sept.ru/articles/subjects/1> - Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar.
<https://4brain.ru/pedagogika/new-methods.php> - Zamonaviy o'qitish usullari